УДК 378

Ю. Локшина, старший викладач
ПВНЗ Інститут сходознавства і міжнародних відносин
"Харківський Колегіум", Харків

ВИКОРИСТАННЯ ВЕБІНАРІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ ЯПОНСЬКОЇ МОВИ

Статтю присвячено використанню вебінару, як додаткового засобу викладання японської мови. Надається визначення, аналізуються структура, переваги та недоліки такого методу дистанційного навчання з точки зору викладання японської.

***Ключові слова**: вебінар, дистанційне навчання, презентація, методичні рекомендації*

Останнім часом завдяки віртуальній реальності з'являються нові можливості для розширення сфери викладання, зокрема іноземних мов. Так, до відомих форм навчання – очної та заочної – додалося навчання через інтернет. Однією з таких нових форм інтернет-навчання є вебінар.

Метою статті є аналіз можливостей вебінару з точки зору його використання у викладанні японської мови.

Виходячи з цього, ставимо наступні завдання:

- проаналізувати визначення і типові функції вебінару;
- з'ясувати, як найкраще використовувати вебінар у учбовому процесі в якості додаткового засобу навчання;
- надати деякі методичні рекомендації, враховуючи переваги та недоліки викладання за допомогою вебінару.

Вебінар – онлайн-семінар (від англ. webinar) – це різновид веб-конференції, презентації через інтернет у режимі реального часу. Він передбачає спілкування у двосторонньому режимі (викладач-учень) або – один лектор, та багато слухачів. Підчас вебінару кожен з учасників знаходиться біля свого комп'ютеру, а зв'язок підтримується завдяки спеціальному додатку, який встановлюється на комп'ютері учасників. В деяких випадках ніякого спеціального додатку не потрібно, достатньо просто ввести адресу сайту організаторів у вікні браузера після реєстрації і у заздалегідь спланований час.

У перші роки появи інтернету, у 1980-х роках, терміном «веб-конференція» часто називали гілку форуму або дошки об'яв. Пізніше, приблизно наприкінці 1990-х років, термін отримав значення спілкування саме у режимі он-лайн, тобто реального часу. В наш час вебінар достатньо широко використовується у системі дистанційного навчання.

Торговий знак «webinar» був зареєстрований в 1998 році Еріком Р. Корбом (Eric R. Korb), серійний номер 75478683, USPTO. Але пізніше він був оскаржений у суді, і на сьогоднішній день належить компанії InterCall. [1]

Серед невід'ємних складових вебінару хотілося б відмітити:

- слайдову презентацію;
- відео та аудіо зв'язок у режимі реального часу за допомогою веб-камери, навушників та мікрофону;
- текстовий чат (для питань-відповідей викладача та учасників у реальному часі, а також для можливого спілкування між собою учасників вебінару);
- трансляцію запису (розміщення за унікальною веб адресою, з подальшою можливістю перегляду будь-яким користувачем);
- систему голосувань і опитувань у формі тестів до окремих слайдів, або до всієї презентації;
- whiteboard – так звану білу дошку – електронну дошку для коментарів (зручніше використовувати викладачеві для додаткової інформації до презентації).

Як можна використовувати вебінар при викладанні японської мови?

1. На курсах дистанційного навчання
2. Для абітурієнтів
3. Як додаткові заняття для студентів з країнознавства
4. Для занять зі студентами, які навчаються за індивідуальним графіком
5. Для занять з носіями мови.

Як зрозуміло, перші два випадки розраховані, безумовно, на нульовий або початковий рівень володіння японською мовою. В той час коли 4 пункт більш спрямований на студентів старших курсів, які перебувають на закордонному стажуванні або працюють і не можуть бути присутніми на заняттях з японської мови (тобто на середній або вищий рівень володіння мовою). 3 і 4 пункти ми можемо використовувати для занять як на початковому, так і на середньому і на вищому рівнях володіння японською мовою. Звичайно, лекції з країнознавства для початківців необхідно проводити рідною мовою, а для більш обізнаних студентів – японською. І заняття з носіями мови на початковому рівні передбачають дуже нескладні теми, а на наступному рівні – більш складні.

Отже, надамо список орієнтовних тем вебінарів для початківців:

Фонетика японської мови
Особливості японської лексики
Японська ієрогліфіка
Граматичні особливості японської мови
Електронні листи японською мовою
Привітання японською мовою
Цікаві факти про Японію
Японські свята
Реалії японського побуту
Традиційна японська культура
Сучасна японська культура

Розмовна тема в японській мові

Як бачимо, усі теми носять дещо поверхневий характер і мають за мету, надати загальну інформацію стосовно Японії та японської мови. Тобто не можуть використовуватися у якості головного навчального посібника, а лише як додатковий засіб навчання.

З одного боку, частина тем носить країнознавчий характер і взагалі не стосується, безпосередньо, японської мови. З іншого боку, такі теми спроможні значно підвищити зацікавленість студентів у вивченні японської мови. Адже, чим цікавіша країна мови, що вивчається, тим більше бажання дізнатися про неї, і, відповідно, підвищити свої знання японської мови. Крім цього, такі теми, як, на приклад, особливості лексики японської мови, можуть узагальнити дані, що студенти отримують на заняттях, і надати можливість ширшого і глибшого розуміння теми.

Подивимося, як можливо представити тему японських реалій за допомогою вебінару.

По-перше, надамо визначення реалії. Реалія – це слово, що визначає поняття, що не має аналогу у мові перекладу. Тобто, японська реалія – це слово, що визначає об'єкт, що не існує (в нашому випадку) в Україні.

Далі, ми пояснюємо, як можна відтворити японську реалію в українській мові:

її можна перекласти, пояснюючи;

можна надати транслітерацію;

можна записати транскрипцією та пояснити.

Наступний етап – приклади японських реалій з перекладом:

ふすま "фусума", *розсувні двері*;

茶の湯　ちゃのゆ "чя-но ю" *чайна церемонія*;

剣道　けんどう "кендо:", *фехтування на мечах*;

盆栽　ぼんさい "бонсай"; *бонсай*;

着物　きもの "кімоно", *японський національний одяг*;

和室　わしつ "вашіцу" *кімната в японському стилі*. На цьому етапі бажано проілюструвати слова за допомогою зображень кожної з реалій.

Далі, наведемо переклад частини тексту з підручника Нєчаєвої Л. Т. про кімнату в японському стилі.

Кімната, де зазвичай є токонома – ніша в стіні з низенькою полицею, на якій стоїть ваза з композицією з квітів, гілок, трави та т. і. – ікебана. У ніші висить какеджіку, або інакше какемоно – сувій з малюнком або витвором каліграфічного мистецтва. У цій кімнаті стоїть низенький стіл, навколо якого сидять на подушках. … Усі кімнати в японському стилі заслані татамі – щільними матами з рисової соломи визначеної площини – 1,5 кв. м. У кімнатах в японському стилі мало меблів, у якості шаф зазвичай використовують ошііре – розсувні стінні шафи, в які складають і постіль і одежу. … [Нєчаєва 1999, с. 148]

Ми можемо навести картинку з кімнатою в японському стилі і докладно роздивитися усі слова-реалії з нашого тексту.

Таким чином, слухачі вебінару не тільки вивчать нові японські слова, дізнаються про японську культуру, а ще й зрозуміють таке явище у мові, як реалія, а до того ж,

зможуть провести самостійні аналогії за допомогою такого завдання: наведіть приклад української реалії, що має відношення до домівки.

Що стосується вебінарів для більш просунутих користувачів японської мови, може підійти «Особливості граматики простого і нейтрально-ввічливого стилів в японській мові».

Для початку, пояснимо, як граматично відрізняються ці стилі.

Потім, пояснимо вживання їх з точки зору соціального положення співрозмовників.

Далі, надамо приклад використання двох стилів у одному діалозі [季節で学ぶ日本語, c. 21]:

■今度の連休、旅行に行きたいんですが、どこか面白いところありませんか。

■そうね。。。沖縄はどう？ダイビングもできるし、食べ物もおいしいし。。。

■ダイビングですか。でも、ぼく、海は苦手なんですよ。

■そう、じゃあ。北海道は？北海道ならスキーができるかもしれないわよ。それに魚もカニもラーメンも最高よ。

■あの、もっと近いところがいいんですが、どこかありませんか。

・・・

■じゃあ、近所でパチンコでもしていたら？

■パチンコはいつでもできますよ。

■あっ、そうだ。あなたにぴったりのレジャーがあった。温泉はどう?

・・・

Звичайно, ми можемо використовувати будь-який приклад, не обов'язково цю частину діалогу. Потім можливе запитання: «У яких відносинах співрозмовники?». Спираючись на відповіді слухачів стане зрозумілим, на скільки вони сприйняли тему.

Проаналізуємо переваги та недоліки використання вебінарів при навчання японської мови.

Переваги використання вебінарів у навчальних цілях:

- можливість прийняти участь у вебінарі не залежить від місця знаходження ані викладача ані слухачів (вони можуть бути як завгодно далеко, у іншому місті або, навіть, країні);

- існування функції відео запису є дуже корисною для тих, хто спізнився, а також для тих, хто хоче прослухати-продивитися вебінар кілька разів, розібратися більш детально, якщо щось було незрозумілим;

- для того, щоб приймати участь у вебінарі не потрібно спеціальних приміщень або обладнання (окрім комп'ютеру), що надає певного комфорту процесу участі (тобто можна це робити вдома або де завгодно);

- одночасно працюють 3 фактори сприйняття інформації: презентація-бачимо, голос-чуємо, чат або тест-думаємо.

Загальні недоліки вебінарів:

- необхідний достатньо швидкий інтернет зв'язок;

- слабкий зворотній зв'язок викладач – учасник вебінару (реакцію аудиторії не видно, викладач весь час один перед екраном, крім того, досить слабким є контроль якості засвоєння інформації);

- слухачеві важко порівняти свій рівень з іншими, бо відсутня групова робота.

Зупинимося більш детально на перевагах та недоліках, що пов'язані з різними цілями використання вебінарів.

Головною перевагою використання вебінарів на курсах японської мови є можливість охопити велику аудиторію не залежно від місця проживання учасників. Найголовнішим недоліком є – різний рівень володіння японською слухачами і необхідність розшарування завдань і подання інформації в межах однієї теми одразу кількох рівнів складності. Наприклад, один той самий текст записувати ромаджі, хіраганою і ієрогліфами.

Для абітурієнтів вебінари можуть бути дуже корисними, бо нададуть можливість зорієнтуватися, чи дійсно японська мова – це те, чим хотілося б займатися професійно. Адже, деякі студенти мають хибне уявлення про японську мову на початку навчання, а потім вже важко міняти спеціалізацію. Серед недоліків необхідно виділити практично нульовий рівень володіння мовою, тому теми мають більш країнознавчий характер, а саме японської мови, дуже мало.

Для студентів 1-2 курсу вебінар буде дуже корисним у якості додаткового засобу навчання. Особливо, при невеликій кількості навчальних годин з японської мови. Окрім того, він дозволить зекономити час викладачам, тому що достатньо 1 раз провести вебінар з якоїсь важливої теми, що часто цікавить студентів, щоб надалі використовувати його багато років у запису. Основний недолік – використання лише у якості додатку до навчальної програми.

Що стосується старших курсів, то вебінар дуже корисний при спілкуванні з носіями мови, особливо, якщо їх немає у місті. Недолік – важко домовитися з носієм мови на зручний час через різницю у часі між нашими країнами.

Отже, надамо кілька загальних рекомендацій щодо користування вебінарами у процесі викладання японської мови:

1) Час вебінару не повинен перевищувати 60 хвилин;

2) Підчас вебінару необхідний зворотній зв'язок у вигляді запитань щодо розуміння окремої інформації, завдань або опитувань чи тестів;

3) Окрім сухої інформації бажано додавати яскраві картинки або змінювати забарвлення сторінки, щоб якомога довше утримувати увагу глядачів-слухачів, і, в той же час, не перевтомлювати їх;

4) Необхідно чітко продумати структуру презентації і найбільш важливу інформацію надавати не лише у слайді, але і у розповіді. При цьому не слід поспішати. Адже, слухачеві потрібно більше часу (ніж лекторові), щоб ознайомитися з інформацією на слайді, в голосовому режимі і ще й осмислити її;

5) Обсяг слайдів також слід обмежити 20-25;

6) І, мабуть, найголовніше – слід враховувати рівень володіння японською мовою аудиторією, на яку розрахований вебінар.

Таким чином, у статті ми досягли поставленої мети шляхом детального аналізу можливостей використання вебінарів при викладанні японської мови, надали кілька методичних рекомендацій. Роблячи висновок, хотілося б зауважити, що не зважаючи на недоліки і другорядний, додатковий характер, вебінар має широкі перспективи у використанні при навчанні іноземних мов, і японської, зокрема.

Список використаних джерел:

1. История вэбинаров. Грудень 2010[Електронний ресурс] - Режим доступу: http: // gvoconfernce.aelitagvo.info/?p=220
2. Нечаева Л. Т. Японский язык для начинающих/ Нечаева Л. Т. – Вышний Волчек: Буквица, 1999. – 341 с.
3. 季節で学ぶ日本語ー東京:アルク, 2000. – 104 頁

Ю. Локшина, старший преподаватель
ЧВУЗ Институт востоковедения
и международных отношений "Харьковский Коллегиум", Харьков

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ВЭБИНАРОВ ПРИ ПРЕПОДАВАНИИ ЯПОНСКОГО ЯЗЫКА

Статья посвящена использованию вэбинара, как дополнительного средства преподавания японского языка. Дается определение, анализируется структура, преимущества и недостатки такого дистанционного способа обучения с точки зрения преподавания японского языка.

Ключевые слова*: вэбинар, дистанционное обучение, презентация, методические рекомендации.*

Y. Lokshina, teacher
Institute of Oriental Studies and International Relations "Kharkiv Kollegium", Kharkiv

USAGE OF WEBINARS IN JAPANESE LANGUAGE TEACHING

The article is devoted to the usage of webinar, as an additional Japanese language teaching method. There is the definition, an analysis of structure, advantages and deficiencies of such distance Japanese teaching method.

Key words*: webinar, distance teaching method, presentation, methodological recommendations.*

УДК 811.521.*255*

А. Медведів, к.філол.н., проф.
Міннеаполіс, США

ЯК КРАЩЕ ВИВЧАТИ ІЄРОГЛІФИ, ЯКІ ВЖИВАЮТЬСЯ В ЯПОНСЬКИХ НАУКОВО – ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТАХ?

У зв'язку з труднощами запам'ятання автор пропонує починати вивчення японських ієрогліфів, які вживаються в науково-технічних текстах, з піктограм, які виглядають як спрощені малюнки, зовнішнім видом нагадують реально існуючі об'єкти і значення яких легко відгадується. А після того студіювати ієрогліфи-ідеограми, які теж подібні до малюнків і їхні елементи мають зрозумілий зміст. Адже вивчення смислової інформації вимагає в десять разів менше зусиль, ніж опанування беззмістовного матеріалу.Далі автор радить вивчати ієрогліфи шляхом порівняння схожих, синонімічних, суфіксальних та префіксальних ієрогліфічних знаків, які сприяють кращому розумінню науково-технічних текстів

Ключові слова*: піктограми, ідеограми, смислова інформація, беззмістовний матеріал, запам'ятання, схожі ієрогліфи, суфікси, префікси.*